

AKADEMIN FÖR HÄLSA OCH ARBETSLIV
Avdelningen för folkhälso- och idrottsvetenskap

Systematisk uppföljning av Social hållbarhet utifrån Agenda 2030 – En studie i Gävleborgs län

Examensarbete

Jonathan Kumi

2019

Examensarbete, Grundnivå (kandidatexamen), 15 hp
Folkhälsovetenskap
Folkhälsostrateg för hållbar utveckling
Forskningsmetoder i folkhälsovetenskap 2 och examensarbete
Handledare: Agneta Morelli
Huvudhandledare: Ola Westin
Examinator: Gloria Macassa

Innehållsförteckning

SYSTEMATISK UPPFÖLJNING AV SOCIAL HÅLLBARHET UTIFRÅN AGENDA 2030 – EN STUDIE I GÄVLEBORGS LÄN	1
ABSTRACT.....	4
SAMMANFATTNING.....	5
FÖRORD	1
INLEDNING	2
BAKGRUND	2
EKOLOGISK HÅLLBARHET.....	3
SOCIAL HÅLLBARHET	3
EKONOMISK HÅLLBARHET.....	4
IMPLEMENTERING AV AGENDA 2030	4
IMPLEMENTERING AV AGENDA 2030 I SVERIGE.....	5
AGENDA 2030 I LÄNSSTYRELSENS UPPDRAG	7
GLOKALA SVERIGE	7
REGIONAL UPPFÖLJNING AV AGENDA 2030	8
PROBLEMFÖRMULERING	8
SYFTE.....	9
FRÅGESTÄLLNINGAR	9
METOD	9
URVAL	9
DATAINSAMLINGSMETOD	10
GENOMFÖRANDE	11
FRAMTAGANDET AV INTERVJUGUIDE	11
DATAANALYS.....	12
FORSKNINGSETISKA ÖVERVÄGANDEN	12

RESULTAT	13
UPPFATTNINGAR.....	16
DISKUSSION	19
VÅGA FÖRÄNDRA	20
VIKTEN AV UPPFÖLJNING	20
LÄNSSTYRELSENS ENGAGEMANG	21
METODDISKUSSION.....	22
SLUTSATS	24
LITTERATURFÖRTECKNING.....	24
BILAGA 1.....	26
BILAGA 2.....	29
BILAGA 3.....	31

Abstract

Kumi, J. (2019). Systematic follow-up of Social sustainability based on Agenda 2030 - A study in Gävleborg County. Bachelor thesis in Public Health Science. Department of Occupational and Public Health Science. Faculty of Health and Occupational Studies. University of Gävle, Sweden.

In September 2015 the countries of the world agreed on a plan on how to reach sustainability. This agreement is named Agenda 2030 and contains 17 goals and 139 sub goals that aims be completed by the year 2030.

This report in your hand examines how the municipalities in Gävleborg are working to implement Agenda 2030 and how they do their follow-up process. The report also looks into how the county board of Gävleborg is working on reaching the assignment they received from the government to apply the agenda in the municipalities. The study will analyze the support that the county board offers to the municipalities to reach the goals and what kind of support they want from the county board. I also give an overview on their progress and which phase they are currently on. I will be pointing out the importance of continuous monitoring which will essential to reach a goal of this importance. The lack of monitoring was seen as one of the biggest flaws of Agenda 2030s predecessors Agenda 21 and the millennia goals.

This is a qualitative empirical study with semi structured questions. The essay contains interviews with five people that represented six of the counties 10 municipalities. I used a thematic analyze to sort out the answers valid to the study.

Keywords: Agenda 2030, follow-up, sustainable development

Sammanfattning

I september 2015 beslutade världens länder att en plan för att uppnå hållbarhet skulle antas. Denna plan döptes till Agenda 2030 och består av 17 mål och 169 delmål som ska uppnås till år 2030.

Denna uppsats som du håller i din hand undersöker hur kommunerna i Gävleborgs län arbetar med implementeringen av Agendan samt hur uppföljningsprocessen går till hos respektive kommun. Uppsatsen tar även upp Länsstyrelsen Gävleborgs roll i det hela då de har fått i uppdrag av regeringen att implementera Agenda 2030 i Gävleborgs län. Uppsatsen tar upp de stöd Länsstyrelsen erbjuder till kommunerna runt om i länet för att Agendans mål kan uppnås av kommunerna, men den tar även upp vilket stöd kommunerna efterfrågar av Länsstyrelsen Gävleborg. Uppsatsen ger även en översikt över hur det går för kommunerna i länet och vilken fas de ligger i just nu. Studien lyfter även vikten av att följa upp under arbetets gång vilket kunde ses var en av svagheterna i arbetet med Agenda 21 och millenniemålen, där rutinen om uppföljning inte fanns.

Detta är en kvalitativ empirisk studie med semi-strukturerade frågor. I studien intervjuades fem personer som representerade sex av länets 10 kommuner. Därefter användes en tematisk analys för att sortera ut svaren som besvarar studiens syfte.

Nyckelord: Agenda 2030, uppföljning, och hållbar utveckling

Förord

Denna uppsats som du håller i din hand rundar av mina tre år på Högskolan i Gävles kandidatprogram Folkhälsstrateg för hållbar utveckling. Dessa tre åren har varit både spännande och lärorika för mig. Jag vill tacka alla lärare jag har haft under studiens gång samt mina klasskamrater som har funnits vid min sida under skolgången. Jag har lärt mig otroligt mycket av alla människor som jag har mött under dessa tre år och ni har alla vidgat mina vyer.

Jag vill tacka alla som valde att ställa upp på intervjuer och gjort de möjligt för mig att skriva denna uppsats, jag är otroligt tacksam att de trots arbetsbelastning tog sin tid för min studie. Jag vill rikta ett tack till Länsstyrelsen Gävleborg för hjälpen de har givit mig under studiens gång. Jag vill även rikta ett stort tack till mina nära och kära som både har stöttat och pushat mig att fullfölja mina studier.

Ett stort tack till mina opponenter som har givit mig värdefull konstruktiv kritik. Till sist vill jag tacka min handledare Agneta Morelli som har stöttat mig under arbetets gång och haft tålamod och förståelse för mig. Det har varit otroligt givande att få bolla idéer med henne under denna process.

Inledning

Världen står idag inför en av de tuffaste utmaningarna någonsin i mänsklig historia, och detta är att implementera Agenda 2030 i samhällena på ett så effektivt sätt att de globala målen kan uppnås till år 2030 (Muff, et al., 2018 & Raszkowski & Bartniczak, 2019). Uppnås inte målen så kommer det bland annat att bidra till större klyftor mellan samhällsgrupper, att alla inte får den utbildning de förtjänar och att ojämlikheten ökar (Rockström & Karlberg, 2010). Det är bara några få exempel på vad som kommer att hända om det inte arbetas mot att uppnå målen vilket är något som påverkar alla som lever på denna planet.

Bakgrund

Det är viktigt att implementera (de tillvägagångssätt som används för att införa nya metoder i en verksamhet) Agenda 2030 i samhället på rätt sätt för att få så stor påverkan som möjligt. Varje land bör prioritera sina mål som de vill sträva mot eftersom att det ser olika ut i alla länder men det går att ta erfarenhet utav hur andra har arbetat med implementering av Agenda 2030 (Rasanathan & Diaz, 2016 & Raszkowski & Bartniczak, 2019). Att implementera är komplicerat då många mål påverkar eller går ihop med varandra på olika sätt (Weitz, et al., 2018). Det sägs att Agenda 2030 är odelbar och att man därför bör implementera Agenda 2030 som en helhet. Men om man ska se till helheten och vad som är mest lämpligt och realistiskt så är det att ta ett steg i taget då det finns prioriteringar och budgetar som måste följas (ibid).

FN:s världsledare träffades 25e september 2015 i New York (Stafford-smith, et al., 2016). Det var under detta möte som världsledarna beslutade att anta de globala målen som består utav 17 mål och 169 delmål. Detta är något som alla länder ska arbeta mot för att nå en hållbar planet, och detta innebär att man ska arbeta mot de tre dimensionerna ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet (ibid). Det är ett väldigt stort arbete med ambition att skriva historia, det behövs ett samarbete över alla samhällssektorer, offentlig, privat och civilsamhället. Det skulle kunna sägas att Agenda 2030 börjar där Milleniemalet avslutades, vilket var FN:s millennieskiftes-satsning som bestod utav åtta mål som bland annat skulle ge de fattiga en bättre förutsättning samt skapa en möjlighet att uppnå hållbar utveckling globalt. Men det stämmer inte helt och

hållet då Agenda 2030 har flera mål, samt att Agenda 2030 kräver mer från länderna och aktörer som verkar i länderna (Carant, 2017 & Bexell & Jönsson, 2016). Genom att utöka målen och ställa högre krav så täcker Agenda 2030 alla områden som FN anser krävs för att få en hållbar planet (Beisheim, 2018). Genom att kräva mer av världens länder vill FN att länderna inte bara arbetar inom sina gränser utan även ger stöd till de länder som behöver det (Regeringskansliet, 2016). Utan gemenskap och samverkan så kommer Agenda 2030 aldrig att uppnås, det gäller att arbeta med de mål som respektive land inte uppnår samt att mobilisera de medel som behövs för att genomföra Agenda 2030 globalt. FN:s beslut att alla länder ska bidra och hjälpa de länder som inte har resurser att klara det arbete som krävs inom sitt lands gränser har att göra med att många av de globala målen Agendan påverkar hela världen, och för att uppnå dessa mål så behöver det samverkas utanför landets gränser.

Ekologisk hållbarhet

Ekologisk hållbarhet handlar om allt som har med jordens ekosystem att göra, bland annat luft-, vatten- och landkvalitet samt klimatsystemets stabilitet (Ilic-Krstic, 2018 & Pellmer, et al., 2015, ss. 112-115). Ekologisk hållbarhet handlar även om att inte skapa nya varor eller tjänster innan naturen har hunnit återskapa uttagningarna. Det som vill sägas med detta är att alltid ha en balans, när något produceras så ska jorden ha hunnit återskapa något av samma värde. Det är även viktigt att påpeka att människors hälsa inkluderas i ekologisk hållbarhet om den påverkas av den yttre miljön som till exempel buller eller föroreningar och så vidare (ibid).

Social hållbarhet

Social hållbarhet är en dimension som består av två delar. Allmänt så handlar social hållbarhet i stort sätt om rättvisa, rättigheter, välbefinnande, makt och individens behov (Folkhälsomyndigheten, 2018). Social hållbarhet beskrivs ofta på individnivå som psykisk eller fysisk ohälsa samt att alla människor som lever på denna planet ska ha möjlighet att uppfylla sina mål globalt oavsett socioekonomisk status. Begreppen som nämndes tidigare som makt, rättigheter och rättvisa en central roll för att detta ska kunna uppnås.

När det talas om Social hållbarhet på samhällsnivå är det genom ett mer kvantitativt sätt där det används indikatorsystem för att mäta till exempel välstånd eller utvecklingen av den sociala ohälsan (Folkhälsomyndigheten, 2018). Problemet är att det inte blir tillförlitligt eftersom de aspekter som redovisas bara är aspekterna som inkluderas och kan kvantifieras. Flera aspekter exkluderas och nämns därför inte, och blir i stort sätt osynliggjorda.

Ekonomisk hållbarhet

Ekonomisk hållbarhet är viktigt för att länders resurser ska fördelas jämnt. Länders resurser mäts exempelvis med hjälp av bruttonationalprodukt (BNP) för att på så sätt se hur ett lands ekonomi ser ut (SCB, 2013).

Det kan argumenteras att den ekonomiska marknaden idag inte är hållbar. Människor konsumerar mer än vad som behövs vilket leder till ekonomisk obalans i samhällena och företag börjar producera mer (Pellmer, et al., 2015). Ökad produktion är bra för företagen, men företagen flyttar sina fabriker till utvecklingsländer där anställda har låga löner. Att leva på minimumlön är ekonomiskt ohållbart för individen och för landet eftersom utbredd fattigdom leder till att länder förlorar intäkter då befolkningen inte konsumerar så mycket som en genomsnittsperson (ibid). Låga löner hindrar invånarna i landet från att förflytta sig socioekonomiskt till ett liv med bättre levnadsvillkor.

I ett ekonomiskt hållbart samhälle ska alla samhällsgruppers ekonomi höjas i samma takt. (Ekonomihandboken, 2011 & Pellmer, et al., 2015, ss. 209-211). En obalans gällande detta leder till att en liten grupp styr en stor del av befolkningens ekonomi genom sina företag. Att en liten grupp styr över allas ekonomi kan drabba hela världen. Ett exempel är den stora bankkrisen i USA år 2007 som drabbade företag och individer i hela världen.

Implementering av agenda 2030

För att nå målen som står i Agenda 2030 krävs att alla individer implementerar de globala målen i sin vardag (Muff, et al., 2018). De ska genomsyra hela samhället från

regering till företag till individnivå. Det är viktigt med en hållbar implementeringsmetod som följs upp och utvärderas under arbetets gång (ibid). När det gäller implementering av Agenda 2030 på global nivå krävs det en strategi som på ett smidigt sätt kan koppla samman de olika aktörer runt om i världen som arbetar med samma områden (Stafford-smith, et al., 2016). Det kan underlätta samarbetet genom att kunskap som passar olika geografiska lägen i landet och den teknologiska kunskapen delas (ibid). När FN först beslutade att Agenda 2030 skulle vara en global Agenda sågs en möjlighet att det skulle fungera på grund av den teknologi som är tillgänglig i dagens samhällen då det bland annat blir lättare att följa upp och kommunicera med personer utanför landets gränser (Kindornay, et al., 2016). Med hjälp av teknologin skulle Agenda 2030 kunna implementeras och kunskapen skulle kunna nå ut på ett snabbare och mer effektivt sätt än tidigare. Det är även en viktig aspekt vid implementering av social hållbarhet då olika riskgrupper (en grupp människor som löper större risk att drabbas) synliggörs och kan knytas ihop i nätverk med personer runt om i landet utan att behöva resa. En viktig punkt för att implementeringen ska fungera är att prioritera målen, att föra in mål i policys och att börja arbeta utifrån dem (ibid). Tidigare projekt har visat att implementeringen av Agendor inte har fungerat bra eftersom att det inte funnits något smidigt sätt att jämföra och visualisera vart man är på väg (Gustafsson, et al., 2018).

Implementering av Agenda 2030 i Sverige

De flesta regeringarna och myndigheterna har inte möjlighet att implementera hela Agenda 2030 direkt då det oftast handlar om en resursfråga men även vilken kompetens som finns hos myndigheten, vilket leder till att de tar det stegvist (Weitz, et al., 2018). Det är även viktigt att poängtera att många mål berör varandra och är odelbara vilket innebär att även de ekologiska och ekonomiska målen berörs vid implementering av sociala hållbarhetsmål (ibid).

För att implementera hållbarhetsmålen på ett effektivt sätt är det viktigt att blicka tillbaka på tidigare arbeten där liknande mål implementerats, för att dra lärdom av vad som fungerat bra och vad som fungerade mindre bra (Gustafsson, et al., 2018). Som

tidigare nämnts är det viktigt att föra in målen i policydokument för att göra det så effektivt som möjligt. Tyvärr har det visats sig i tidigare arbeten att det funnits ett glapp mellan policy och praktik (ibid). Det är anledningen till att arbeta processinriktat på ett sätt som fungerar för respektive verksamhet (Betsill & Bulkeley, 2007). Exempelvis bör det lyftas fram att kommuner redan arbetar med social hållbarhet även om de själva kanske inte är medvetna om det för att på så sätt ge en förståelse för att de inte startar från ett nolläge. Det handlar om att utnyttja styrkor och svagheter i tidigare arbeten (ibid).

Det är viktigt att kommuners invånare känner sig delaktiga och att de har medborgarinflytande eftersom ett större engagemang från invånarna underlättar anammandet i deras vardag för att kunna nå social hållbarhet (Gustafsson, et al., 2018). Detta eftersom det genom liknande studier som exempelvis Agenda 21 och Milleniemålen har framkommit att lokala och regionala konflikter hindrat den lokala implementeringen i tidigare arbetena. Samma misstag bör inte upprepas när det gäller att implementera social hållbarhet i kommunerna (ibid).

Vid närmare inblick i kommunerna i Gävleborgs län blir det tydligt att de skiljer sig på flera plan, exempelvis när det kommer till tjänster och arbetsuppgifter (Gävleborg, 2019). Det är därför viktigt att utgå från den lokala kontexten i planeringen av ett tillvägagångssätt för att implementera målen i kommunen (Gustafsson, et al., 2018). Det är viktigt att skapa plattformar där aktörer både regionalt och lokalt kan samverka och utbyta erfarenhet med varandra. Med erfarenhet menas inte att man tar någon annans modell och metod och för in det i sin kommun. Istället bör modeller och metoder anpassas utifrån den egna kommunen för att nå de mål som eftersträvas (ibid).

Från tidigare studier har det även framkommit att innan det implementeras något nytt i en verksamhet bör de redan befintliga projekten analyseras för att se om de målen redan bearbetas i något annat projekt parallellt med Agenda 2030 (Gustafsson, et al., 2018). En utmaning i tidigare studier när nya initiativen implementeras i redan existerande projekt är att de bör vara långsiktiga projekt och inte kortsiktiga då arbetet gällande social hållbarhet och de globala målen som en helhet är ett långsiktigt projekt som sträcker sig till år 2030 (ibid).

Agenda 2030 i Länsstyrelsens uppdrag

För att implementera Agenda 2030 i Sverige har regeringen delat ut uppdrag till statliga myndigheter för att implementeringen ska nå ut i hela landet. En av dessa myndigheter är Länsstyrelsen (Finansdepartementet, 2016). Myndigheterna som har fått detta i uppdrag av regeringen ska bedöma vilka mål och delmål som just deras verksamhet kan arbeta mot och göra inverkan på, oavsett om det är på nationell eller internationell nivå.

Myndigheterna ska även göra en redovisning där de skriver vilka mål och delmål verksamheten har berört samt om de har gjort tillräckligt för att nå ut med informationen (ibid). För att få en klarare bild över hur läget ser ut i Sverige beslutade regeringen 2016 att forma en kommitté som ska stödja Sveriges verkställande av Agenda 2030-arbetet, samt lägga fram underlag över vilka mål och delmål Sverige bör arbeta efter (Statens offentliga utredningar, 2019). Länsstyrelsen Gävleborg fick i uppdrag enligt regleringsbrevet att under 2018 ”samverka med andra aktörer inom länen, verka för att målen i Agenda 2030 nås samt sprida information om Agenda 2030-arbetet på regional och lokal nivå.” (Länsstyrelsen Gävleborg, 2018). Då en stor del av Agenda 2030-arbetet genomförs på lokal och regional nivå är det viktigt att se hur kommunerna i länet arbetar med Agenda 2030 (AGENDA 2030-DELEGATIONEN, 2018). Det är på lokal nivå där de offentliga möter medborgarna i kommunen och invånarna kommer i större kontakt med de åtgärder man arbetar för. Det är viktigt att lägga fokus på hur kommunerna arbetar eftersom det oftast är på lokal nivå Agendor ska omsättas i praktisk handling (ibid).

Glokala Sverige

Glokala Sverige är ett samverkansprojekt som drivs av Sveriges Kommuner, Landsting (SKL) och FN-förbundet med ekonomiskt stöd av Sida. Focus ligger på att ge politiker och chefer inom kommunerna runt om i landet en förståelse för hur deras arbete på lokal nivå hänger ihop med det globala (Bokliden, 2019). Anledningen till att SKL och FN-förbundet valde att grunda projektet var för att engagera och utbilda kommuner, regioner och landsting gällande Agenda 2030 (FN-förbundet, 2019). Det är ett treårigt projekt och bidrar med material och utbildning för kommunernas anställda genom

seminarier och webbutbildning (Bokliden, 2019). Det är ett samverkansprojekt som under 2019 består av 96 kommuner och regioner. Projektet innehåller bland annat; Utbildningsinsatser på plats, stöd till intern och extern kommunikation, nationell konferens och en kontaktperson. På FN:s hemsida kan man även läsa om innehållet i projektet.

Regional uppföljning av Agenda 2030

Glokala Sverige är ett gott exempel där landet har möjlighet att följa upp utvecklingen och att ta del av utfallen (SCB, 2017). De olika delmålen i Agenda 2030 kan följas upp med hjälp av indikatorer där det går att följa utvecklingen nationellt samt på lokal nivå (ibid). Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) har under 2019 tagit fram indikatorer där kommunerna själva kan göra en lägeskoll och sedan följa upp utveckling och förändring (RKA, 2019). SCB har tagit fram en rapport där de förklarar att det bör göras uppföljning på lokal och regional nivå eftersom lokala och regionala skillnader inte syns om endast nationella indikatorer visas (SCB, 2017). Studien visar att skillnaden mellan socioekonomiska grupper bör mätas på lokal nivå (SCB, 2017 & Gustafsson, et al., 2018). Ett annat argument i studien är att vissa mål och delmål är starkt kopplade till regional och lokal nivå. Att redovisa indikatorer på lokal nivå skulle därför göra det möjligt för kommuner och regioner att implementera Agenda 2030 på ett tydligare vis i sitt hållbarhetsarbete. Det skulle även addera en jämförelsedimension till uppföljningsarbetet. Något man har tagit lärdom av från Agenda 21 och Milleniemålen är att utvärdering och uppföljning bidrar till motivation och lärande (Gustafsson, et al., 2018).

Problemformulering

Vi står inför en av de tuffaste utmaningarna i mänsklig historia och det är att implementera Agenda 2030 i samhällena runt om i världen. Det sägs att Agenda 2030 är odelbar men hur ska personerna som arbetar i kommunerna runt om i länet då kunna implementera det i deras kommuner? Har de det stöd som behövs och vilka riktlinjer har de fått? Att uppnå de globala målen är något som måste hända till år 2030 för att vi ska få en hållbar planet. För att vi ska kunna nå målen till dess så måste Agenda 2030-arbetet implementeras och det är anledningen till varför denna uppsats kommer att titta

närmre på hur långt kommunerna har kommit med deras Agenda 2030-arbete. I den här studien kommer prioriteringen att läggas på de sociala hållbarhetsmålen då avgränsningar krävs för att kunna uppnå riktlinjerna som finns för denna studie och det blir ett för stort arbete om fokus ska vara på alla tre dimensioner. Det bör tydliggöras hur långt kommunerna har kommit i arbetet gällande social hållbarhet samt vilket stödbehov de har i sitt fortsatta arbete. Det är viktigt med uppföljning av projekt och agendor både under tiden de pågår men även när de är klara för att få resultaten som aspireras.

Syfte

Syftet är att kartlägga hur långt kommunerna har kommit i Agenda 2030-strategier gällande social hållbarhet samt att undersöka vilket stödbehov kommunerna har för att komma vidare med arbetet.

Frågeställningar

- Hur långt har kommunerna kommit med Agenda 2030-strategin?
- Hur arbetar kommunerna med Agenda 2030?
- Vilket stöd behöver kommunerna i det fortsatta arbetet?
- Vilka riktlinjer har kommunerna fått gällande Agenda 2030-arbetet?

Metod

Uppsatsen tar upp kommunerna i Gävleborgs läns arbete med Agenda 2030 samt vilket stödbehov som finns. Då det är ett stort ämne har vissa avgränsningar dragits för att anpassa till både tidsmässiga ramar och de riktlinjer som finns gällande examensarbetet.

Urval

Inför att intervjua personer är det viktigt att göra ett urval. Fokus bör vara att intervjua personer med kunskap inom ämnet (Olsson & Sörensen, 2011). Ett beslut togs att välja ut personer som arbetar eller kommer att arbeta med Agenda 2030-frågor i kommunerna runt om i länet. Dessa personer har koppling till social hållbarhet då de antingen arbetar

direkt eller indirekt med social hållbarhet. Genom att välja personer som arbetar med Agenda 2030-frågorna i kommunerna är sannolikheten större att få en klarare lägesbild i kommunerna. Ett informationsbrev skickades ut till alla tio kommuner i länet. Det var ett strategiskt val eftersom risken för bortfall bedömdes som stor. I slutändan representerades sex kommuner av fem personer då tre av länets kommuner (Sandviken, Ockelbo och Hofors) valt att gå samman. Dessa personer hade olika titlar och placering i deras organisation, en kommun representerades utav en miljöstrateg och en folkhälsostrateg där båda satt i ledningsgruppen, en annan kommun representerades av en jämställhetsstrateg och de tre sammansatta kommunerna representerades av en miljövetare som sitter under kommunstyrelsen. Även en folkhälsovetare medverkade i studien och denna person sitter i en enhet som har ansvar över hela Agenda 2030 arbetet i deras kommun. Att 60 procent av kommunerna representerades i detta arbete ger en överblick över hur implementeringen av Agenda 2030-frågorna fungerar i länet.

Datainsamlingsmetod

Datainsamlingsmetod som använts har en grund i fenomenologi och hermeneutik (Justesen & Mik-Meyer, 2011, pp. 19-20). Den har genomförts semi-strukturerade intervjuer utifrån en intervjuguide med öppna frågor som ställdes på liknande sätt till respondenterna (Gillham, 2008). Kompletterade frågor ställdes då respondenten gav otillräckliga svar (ibid). Totalt genomfördes fem intervjuer som spelades in med hjälp av digital inspelning för att kunna lyssna på intervjuerna i efterhand samt att inte missa någon detaljrik information som kom fram genom intervjuerna (Justesen & Mik-Meyer, 2011, pp. 46-47). Därefter genomfördes transkriberingar. Intervjuguiden som används i detta arbete har teman som är relevanta för ämnet och detta fastställdes genom att kolla på liknande studier samt att bolla idéer med min handledare och kolla om hon tyckte att mina frågor var relevanta för intervjuerna. För mer detaljerad information om vilka exakta frågor som ställdes hänvisas det till bilaga 1 i denna uppsats. Målet med dessa specifika frågor och valet av intervjupersoner var att få en djupare förståelse för hur Agenda 2030 kommer att implementeras i kommunerna runt om i länet. Det var en möjlighet att få intervju personer som på olika sätt arbetar med Agenda 2030 och har koppling till social hållbarhet, detta gav ett helt annat djup i arbetet än om det endast hade intervjuats personer som har titeln social hållbarhetsstrateg.

En litteraturinsamling gjordes utifrån vetenskapliga artiklar som var relevanta för denna uppsats. Det förekommer andra artiklar och rapporter som berör uppsatsens ämne men då dessa inte är vetenskapliga kommer de endast att vara som stöd. Sökandet efter artiklar görs genom Högskolan i Gävles databas. Artiklarna kompletterades av böcker som var relevanta för detta arbete. Data som samlades in handlar om Agenda 2030, hur man kan implementera Agenda 2030 i samhället samt artiklar gällande utvärdering och statistikuppföljning.

Genomförande

Till en början gjordes det ett försök att komma i kontakt med intervjupersonerna genom en kontaktperson på Länsstyrelsen, men när det inte fungerade togs beslutet att skicka ett mail till kommunernas informationsmail för att de på så sätt själva ska få välja vem de anser är lämplig att svara på dessa frågor. Att skicka ett mail direkt till kommunerna känns som rätt beslut idag eftersom det gav kommunerna större möjlighet att välja om de vill medverka eller inte samt vilken person de ansåg ha kompetensen att svara på frågorna. Detta arbete har inriktning social hållbarhet men fokuserar även på ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Då många mål berör alla tre dimensionerna, togs beslutet att göra intervjuerna via Skype eller telefon för miljöns skull. Genom att välja detta tillvägagångssätt gällande intervjuerna berördes mål som står med i Agenda 2030. Det skickades även ut ett samtyckesbrev som intervjupersonerna har fått skriva under (Gillham, 2008, pp. 31-35). Det som var viktigt att tänka på under intervjun var att den ska ske på en plats där den som blir intervjuad känner sig trygg och bekväm, för att kunna lägga fullt fokus på att svara på frågorna och inte behöva tänka på omgivningen. Denna möjlighet fanns för intervjupersonerna då intervjuerna gjordes via Skype eller telefon (Olsson & Sörensen, 2011 & Björklund & Paulsson, 2012, p. 70). Intervjuerna spelades in med hjälp utav röstmemo som är ett program som finns inbyggt i Apple-produkter. Transkriberingen genomfördes av intervjuaren som därefter använde sig av en tematisk analys.

Framtagandet av intervjuguide

Som grund för intervjuerna användes en intervjuguide med frågor som var anpassade för att besvara studiesyftet. Under framtagandet av intervjuguiden var fokuset att skapa frågor som skulle besvara syftet men som var så pass strukturerade att respondenten skulle kunna utveckla och leda svaren till områden som kunde vara nyttiga för studien. Det var även viktigt att få fram frågor som kunde besvaras av kommunerna oavsett vart i processgången de befann sig. Frågorna är framtagna av författaren till denna studie.

Dataanalys

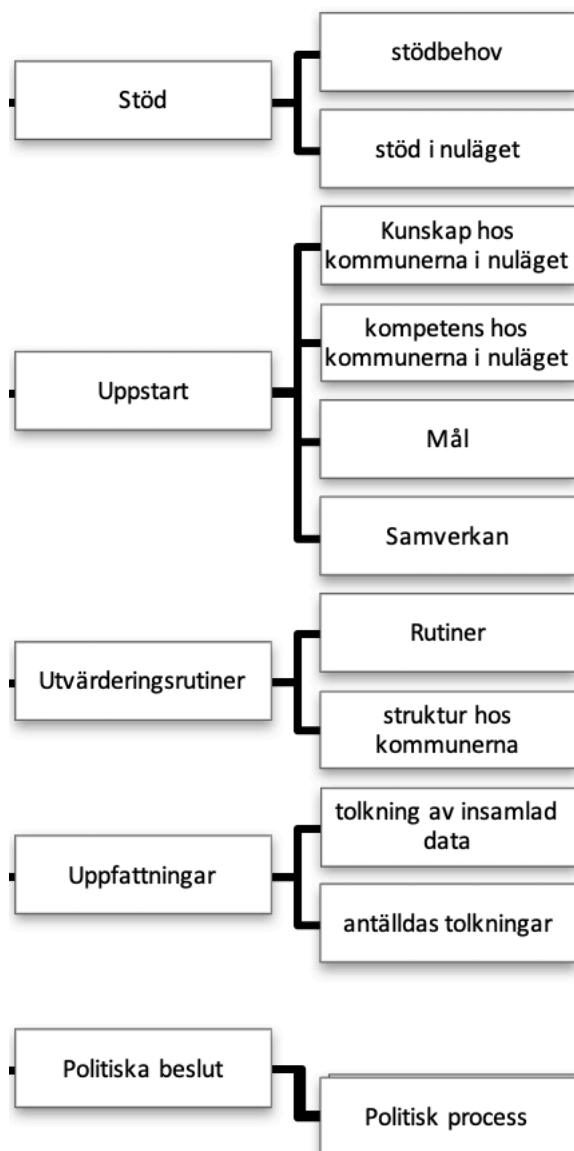
Dataanalysen skede löpande under studiens gång. För att få förståelse och en helhetsbild för det insamlade materialet lyssnade jag igenom det direkt efter varje intervjutillfälle. Intervjutexterna transkriberades ordagrant för att sedan analyseras utifrån en tematisk analys. Där det först transkriberades och därefter gjordes en kodningsprocess av intervjuerna för att lägga in meningarna som var relativt lika under samma rubrik för att sedan forma olika teman. Detta gjorde att arbetet fick en struktur eftersom ingen intervju är lik den andra. Svaren sorterades efter olika teman genom att lägga in svar som är relativt lika under samma tema (Olsson & Sörensen, 2011, p. 131), för att på så sätt kunna analysera data som samlades in på ett smidigt sätt och lägga in det i resultaten. Nästa steg i processen var att sortera bort det som inte ingick i intervjuguidens teman och texterna som motsvarade frågeställningarna exkluderades och kodades därefter i olika kategorier. Detta för att skapa en förståelse över hur arbetet upplevdes för de berörda.

Forskningsetiska överväganden

Deltagarna som intervjuades fick veta vilka rättigheter de har innan intervjun startade. De informerades även om att de när som helst kunde välja att avbryta intervjun. Arbetet följde de etiska principerna som alla studier ska följa enligt svensk lag och som Vetenskapsrådet (2018) har tagit fram. Det finns fyra olika grundläggande etiska principer och det är informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (Gillham 2011, s. 33 & Vetenskapsrådet, 2018). Dessa tillämpades i studien genom bland annat att deltagarna förblev anonyma genom hela processen samt att de fick ta del av ett grundligt informationsbrev om anonymitet, lagring, sekretess samt dataanvändning.

Resultat

Intervjuerna analyserades för att sedan sammanställas i subteman och huvudteman som figuren nedan visar. Figuren visar att det blev fem olika huvudteman och dessa blev; *Uppstart, utvärderingsrutiner, politiska beslut, uppfattningar* samt *stöd*.

Figur 1. En helhetsbild av huvudteman och subteman.

Uppstart

En röd tråd kunde ses efter att genomförda intervjuer och insamlad data analyserats. Alla kommuner som medverkade i denna studie befinner sig i en uppstartsfas. Vissa kommuner har dock kommit något längre än andra. I nuläget befinner sig kommunerna i ett läge där de försöker hitta sätt att implementera hela Agenda 2030 för att därefter dela upp och prioritera de mål som anses vara svårast att uppnå.

”Vi följer den här tårtan som också finns med så i social hållbarhet är det målen 1,2,3,4,5,7,11 och 16. Så vi håller på att göra grunden nu för att hitta formerna. Det är inte riktigt klart nu men självklart så kommer vi göra prioriteringar men det är politiken som ska sätta det.” Kommun 4

Den interna samverkan beskrivs fungera bättre när berörda medarbetare sitter under samma tak. De kommuner som har kommit längst i Agenda 2030-arbetet har placerat ansvariga medarbetare nära kommunchefen. Det verkar få bollen i rullning snabbare jämfört med de kommuner där berörda medarbetare är utspridda.

Utvärderingsrutiner

De flesta kommunerna befann sig så tidigt i start fasen att de inte börjat tänka på hur de skulle arbeta med uppföljning under arbetets gång. De kommuner som börjat funderat på uppföljning hade ett övergripande arbetssätt för hur arbeten utvärderades och följdes upp i kommunen. Vissa kommuner följde upp vart fjärde år medan andra hade tätare uppföljning. De kommuner som arbetar systemiskt med uppföljning hade kommit längre jämfört med de kommuner som normalt inte arbetar med uppföljning. Genom att följa upp och utvärdera alla projekt hade de redan en kunskap om hur de skulle kunna arbeta med Agenda 2030 på ett strategiskt vis. Där de kunde se om arbetssättet skulle fungera för Agenda 2030-arbetet eller om de måste ändra arbetssätt.

”Vi har en folkhälsoplan som sträcker sig oftast 4 års perioder och den ska revideras nu till 2020 och där har vi social hållbarhet med och målen har vi kopplat till det.”
Kommun 4

”Jag tycker det är bra för då blir den en långsiktighet. Det finns en tanke med det hela, jag tänker så här, det är inte så långt till 2030 och vi måste hålla i det här nu och stämna av årligen för att se att vi är på rätt väg. Det är faktiskt en planet vi har att tänka på. Jag tror att det kan få ihop samhällen också. Att minska den här klyftan för det har ökat och ökat. Vi måste jobba med att minska den.” Kommun 2

Politiskt beslut

Beslut inom kommunal verksamhet ska gå igenom kommunstyrelsen innan ett arbete kan starta vilket gäller även för implementering av Agenda 2030. Det som framkom i intervjuerna är att både tjänstepersoner och politiker vill arbeta med Agenda 2030 men att det saknas ett politiskt godkännande att starta arbetet vilket beskrivs som något som väcker frågor.

”Det bra det är mera att det måste ta ett beslut att nu ska vi jobba med det, att det ska bli beslut och styrning i det.” Kommun 1

I en kommun valde man att lägga in Agenda 2030 i sin styrmodell och att de arbetar med att få ut den i sina verksamheter.

”Kommunstyrelsen har beslutat att vi ska anpassa styrmodellen efter kommunen, så att den utgår från målen i Agenda 2030 vilket antogs i början av 2019. Det är ett övergripande beslut och vi håller på att arbeta fram ... så det ska nå ut i verksamheter, så att de ska ta fram olika mål som är kopplade till Agenda 2030”. Kommun 4

En kommunanställd uttryckte en önskan att det skulle ske en förändring i kommunen för att implementera Agenda 2030 på ett smidigt sätt.

”Kommunen borde våga göra en förändring i verksamheten för att kunna implementera Agenda 2030 på ett smidigt sätt.”

Några anställda uttryckte också att det blir svårt att få tid över till att arbeta med Agenda 2030 då de inte har fått någon avsatt tid för arbetet med Agendan utan måste klämma in det i deras redan tidskrävande arbete.

”Man har olika verksamheter men det blir svårt då man har sina ordinarie arbeten, man skulle behöva avsatt tid att arbeta med de här frågorna.” Kommun 1

”Det är också ofta att det anstränger organisationen och verksamheten när det kommer med något nytt för man tänker hur ska vi göra det här, ska vi göra det här också vi har redan inte tid med det vi gör.” Kommun 2

Uppfattningar

Några kommuner lyfte fram att de har arbetat med Agenda 2030-målen i flera år men att arbetet inte haft titeln Agenda 2030 utan att det är något som de arbetar med dagligen. Nu återstår det bara att implementera Agenda 2030 som en helhet i systemet. Andra svarade att de inte har arbetat med Agenda 2030 alls tidigare. De har fastnat vid själva begreppet Agenda 2030 och globala målen. Utan att tänka på att de faktiskt arbetar med målen dagligen.

”Jag måste bara lägga till att jag var så inne på själva begreppet Agenda 2030 att man liksom glömmer bort att det är så många bitar vi ändå gör utan att stämpla det som Agenda 2030 till exempel miljö delarna, men även jämställdhet funktionshinderfrågor och såna saker. De gör saker men vi har inte satt det utifrån ett Agenda 2030 perspektiv men vi har även pratat om att göra en kartläggning om vad vi gör idag som kan svara mot de här olika målen.” Kommun 2

Stöd

De flesta av kommunerna upplever att det finns ett stöd gällande Agenda 2030-arbetet. De samverkansaktör som oftast nämns är SKL, Region Gävleborg, RKA och Länsstyrelsen.

SKL håller i seminarier och utbildningsdagar som är anpassade efter de området som man vill fokusera på. De är även en av myndigheterna som står bakom Kolada där det går att se nyckeltal för kommunerna och regionernas verksamheter, man kan följa utvecklingen i kommunerna från år till år för att på så vis kunna se om det har blivit någon förändring.

”Det är ett projekt som FN driver tillsammans med SKL. Men med finansiering från Sida. Och de åker runt och har utbildningsinsatser bland annat och en konferens i höst. Så man får stötning. Vi hade vår utbildningsinsats här nyligen gemensamt för våra kommuner där de kom och berättade lite om globala målen och man får göra lite workshop, man har lite olika upplag beroende på vad vi själva önskar.” Kommun 3

Region Gävleborg stödjer kommunerna genom att arrangera seminarier och dela ut material som är nödvändig för kommunernas fortsatta arbete, de är en hjälpande hand för kommunerna.

”Regionen skickar ut information, nu i måndags så hade de något om hur man mäter och hur vi ska följa upp vilket min kollega gick på. Sen har jag varit på några om social hållbarhet, i höstas var jag på sociala investeringsmedel och där tog de upp agenda 2030.” Kommun 4

Det är genom RKA som man kan se uppföljningssystemet Kolada.

”ja så lägger vi in det i vårt uppföljningssystem med indikatorerna, de nya som kom nu från Kolada RKA för kommunen. Så de är utgångspunkten som vi ska följa över tiden.” Kommun 4

”Sen har vi RKA som är jättebra för att hitta vad det är vi ska följa och mäta med nyckeltal och dylikt.” Kommun 2

Länsstyrelsen Gävleborg håller i ett flertal seminarier tillsammans med olika aktörer. De är även en hjälpande hand för kommunerna när de behöver information om sitt ämne. Det är även Länsstyrelsen Gävleborg som förmedlar ut Regeringens budskap till kommunerna och Regionen Gävleborg.

”Jag tror att om länsstyrelsen skulle vilja göra besök i kommunerna så tycker vi att det skulle vara jättebra. Seminarium är bra, men det skulle behövas att vara ute i vår kommun. Målen är egentligen enkla att förstå i grunden man behöver inte kunna så mycket om områden för att förstå dom, men man behöver seminarium för att tänka i de banorna.” Kommun 1

”Det finns ju det är bara att tänka vilka som behöver stödet, vi måste kolla vilka stöd våra verksamheter behöver. Det finns jättemycket stöd att få sen är det bara att vi ska räcka till. Vi kan inte ta in allt på en gång utan måste prioritera. Vi har försökt att bena ner och då har vi hittat stöd för det. Det finns jättebra stöd och arbetsmaterial.”

Kommun 4

”Jag tittade precis på deras (Länsstyrelsen Gävleborg) hemsida före lunch när jag skulle titta på utbildning om de hade några resurser att komma och fortbilda kommunen men jag hittade inget på deras hemsida så jag ringde till deras växel så fick ta på ett namn men har inte fått tag på personen men såg att han hade ringt upp nu.” Kommun 2

”Inget i dagsläget men det är också för att vi inte har sökt något.” Kommun 3

Upplevelsen av stöd i Agenda 2030 arbetet varierade kraftigt i kommunerna. Ett fåtal kommuner ansåg att det inte fanns särskilt mycket stöd. De kommuner som upplevde att det inte fanns så mycket stöd var också de kommuner som placerade sig längst bak i startfasen medan andra hade uppfattningen att det fanns ett stort stöd och resonerade utifrån vikten av att veta vilket slags stöd man var i behov av.

”Vi måste kolla vilka stöd våra verksamheter behöver. Det finns jättemycket stöd att få sen är det bara att vi ska räcka till. Vi kan inte ta in allt på en gång utan måste prioritera. Vi har försökt att bena ner och då har vi hittat stöd för det. Det finns jättebra stöd och arbetsmaterial”. Kommun 2

Kommunerna lyfte även fram de privata företagen i kommunen som viktiga samverkanspartners och menade bland annat att företagen kommit längre än kommunerna i arbetet gällande hållbar utveckling och att det borde tas tillvara.

Samtliga medverkande kommuner känner till Glokala Sverige men alla är inte en del av projektet. Olika anledningar som beskrevs var till exempel att kommunen inte hade kommit tillräckligt långt med sitt arbete och kände att ett medverkande inte var nödvändigt i nuläget. Ett annat exempel var att ledningen beslutat att avstå och hänvisade till en fråga om resurser i kommunen.

”Vi ville det, vi föreslog att vi skulle vara med men fick nej.

Det är en resursfråga, det är begränsad med personal.” Kommun 1

De kommuner som ingår i Glokala Sverige menade att det var ett givande nätverk där de får kunskap och stöd som hjälper till att utveckla tänkandet kring Agenda 2030 samt att det är en perfekt grund för det fortsatta arbetet.

Utöver Glokala Sverige har kommunerna runt om i länet olika samverkansnätverk beroende på geografiskt område. Kommunerna utbyter även erfarenhet och stöd från och hjälper varandra med arbetet.

”Vi ska träffa dom på fredag men det mötet handlar om folkhälsobro frågor men då kommer vi även att passa på att fråga de om deras agenda 2030 arbete. Hur de får in det perspektivet i folkhälsobro arbetet och sen har en person här i uppdrag att titta på olika styrmodeller och då tittar man också på deras kommun och ska fortsätta att kolla på läget om agenda 2030. Så jag skulle säga att vi har påbörjat samarbetet gällande agenda 2030.” Kommun 2

Diskussion

Ett av resultaten i studien var att kommunerna skulle våga göra en förändring i sin verksamhet för att kunna implementera Agenda 2030 på ett smidigt sätt. Förändringen handlar om att titta på sin verksamhet och se om arbetssättet som används i nuläget fungerar för att kunna implementera Agenda 2030 eller om det krävs ett förändringsarbete. Även på individnivå har studien visat att anställda hakar upp sig på begrepp vilket blir ett hinder för det fortsatta arbetet.

Resultaten visar även att i kommunerna där uppföljning genomfördes hela verksamheten kunde de fortare komma igång med Agenda-arbetet och processen blev inte lika lång som hos kommuner där uppföljning inte är lika vanligt då de hade en längre väg att gå i arbetet. Efter att kommunerna satt en grund och kartlagt vilken typ av hjälp de behövde med implementeringen av Agenda 2030 så fanns länsstyrelsen där

som stöd för kommunerna, men då det finns stöd på flera olika sätt bör det först kartläggas vad för stöd som behövdes för att göra det smidigare för båda parterna.

Våga förändra

De indikationer som studien har gett tyder på att kommunerna borde arbeta mot en förändring. Detta då många i studien uttryckt att det finns ett hinder när något nytt ska implementeras i kommunen. Att göra ett förändringsarbete kan vara förvirrande och smärtsamt till en början, men när det väl har blivit en rutin kan processerna bli smidigare. Detta krävs då majoriteten av kommunalarbetarna som intervjuades ville komma igång med implementering av Agendan men väntade på besked, vissa hade väntat på ett besked i månader. Det bästa hade varit om det skedde frivilligt från de anställda att hitta ett nytt system att arbeta efter för att arbetet med Agendan ska bli så effektivt som möjligt, idén om hur de skulle kunna arbeta hade kunnat växa fram genom till exempel gruppdiskussioner eller att ta erfarenhet från tidigare studier i Sverige eller andra länder. Tyvärr måste ett initiativ till förändringsarbete komma från ledningen då det framkom i intervjuerna att ett flertal kommunalarbetare inte har fått avsatt tid för att arbeta med Agenda 2030 och redan har en stor arbetsbelastning. För att komma igång med arbetet bör alla anställda se på Agenda 2030 på ett liknande sätt och förstå kopplingen mellan dimensionerna i Agendan. Detta då det oftast pratas om begrepp, som i det här fallet är social hållbarhet, samtidigt som det kan definieras på olika sätt hos anställda.

Att haka upp sig vid begrepp kan skada Agenda 2030-arbetet eftersom att anställda då fastnar vid ett begrepp och inte inser att de redan arbetar mot ett flertal av målen i Agendan. Studier har visat att detta har varit ett hinder i tidigare arbeten som Agenda 21 och milleniemålen, därför bör man inte göra om samma misstag i arbetet med Agendan, det bör ges en förståelse att man inte börjar från noll (Betsill & Bulkeley, 2007).

Vikten av uppföljning

Det är viktigt att innan ett projekt startar veta hur arbetet ska följas upp eftersom att grunden ska vara klar innan arbetet påbörjas i praktiken och uppföljning under arbetets gång är en grund för att lyckas med Agenda 2030. En lärdom från tidigare arbete med Agenda 21 och milleniemålen är att uppföljning är viktigt för att motivera arbetarna under arbetsgången samt att det bidrar till ett lärande (Gustafsson, et al., 2018). FN

beslutade att Agenda 2030 ska vara global och beröra alla dimensioner såsom social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet, då de ansåg att teknologin som finns i dagens samhälle skulle göra det möjligt att uppnå alla dimensionerna och målen i dem (Kindornay, et al., 2016). Det kunde ses att ett problem som fanns under arbetet med milleniemålen var att tillgången till tillförlitliga data var begränsad (ibid). Nu har kommunerna möjlighet att följa upp arbetet på ett sätt som inte funnits i tidigare arbete. Kolada är ett hjälpmedel som ger kommunerna möjlighet till uppföljning på ett sätt som inte funnits tidigare. Kolada gör att det nu är enklare att följa upp och mäta hur det går med målen samt om målen har uppfyllts. Detta borde tas till vara på då de som arbetade med milleniemålen inte hade denna möjlighet och istället fick gissa och göra antaganden om hur utvecklingen gick till relation till målen (Gustafsson, et al., 2018).

Länsstyrelsens engagemang

Länsstyrelsen Gävleborg har fått i uppdrag av Regeringen att implementeringen av Agendan ska genomsyra hela länet. För att uppnå detta har Länsstyrelsen Gävleborg bjudit in samtliga kommuner till Gävle Slott för att skriva på ett avtal att kommunen ska arbeta med Agenda 2030 och att detta är något som ska prioriteras.

Länsstyrelsen Gävleborg sitter på stor kunskap och kompetens som kan gynna kommunerna i sitt fortsatta arbete gällande Agenda 2030, detta har i studien setts som något kommunerna efterfrågar. Det framgick i studien att Länsstyrelsen Gävleborg stöttar kommunerna i sitt arbete och att stödet de erbjuder är väldigt brett, det är upp till kommunerna att välja vad för typ av stöd de behöver. Innan typ av stöd väljs bör kommunerna titta på vilken typ av stöd verksamheten behöver. Något som även framkom i studien var att en del kommuner ansåg att de inte kunde hitta vilket stöd Länsstyrelsen Gävleborg erbjöd på deras hemsida och behövde därför ringa till växeln för att få tag i en kontaktperson att prata med, vilket gör processen längre än vad den borde vara. Då det är ett regeringsuppdrag och något som måste komma i verkan snabbt borde Länsstyrelsen Gävleborg bygga upp sin hemsida så att kommunerna på ett smidigt sätt kan se vad för stöd som erbjuds till de olika områdena i Agenda 2030. I studien framkom att kommuner ville att länsstyrelsen skulle besöka de på plats och hålla i seminarium i deras kommun. Detta är något som kan vara tidskrävande då arbetarna i Länsstyrelsen Gävleborg redan har en arbetsbelastning, men att besöka varje kommun

en gång om året där fokus är att vad kommunerna behöver skulle vara givande då kommunerna skulle känna en minskad distans till Länsstyrelsen Gävleborg.

Slutsatsen som kan dras från studiens resultat är att arbetet gällande Agenda 2030 måste dras igång snabbare. För att uppnå målen i Agendan innan år 2030 borde arbetet komma i gång så snabbt som möjligt, det finns ingen tid att vänta i månader på beslut att arbetet kan dras i gång när både anställda och politiker är överens om att detta är något som måste arbetas med. Det borde också tas en funderare om du som anställd gör det bästa av situationen eller om det är så att du sitter och väntar på ett beslut i månader när du i själva verket kan lägga en grund för dig själv så att när beslutet väl kommer kan arbetet sättas igång snabbare. Att fastna på begrepp är även det ett hinder och det är därför viktigt att bryta ner begreppet för att förstå att det redan arbetas mot målen i kommunen, och att arbetet inte startar från noll. Länsstyrelsen Gävleborg gör mycket som kan ses av resultaten i denna studie men det måste vara tydligare från Länsstyrelsen Gävleborgs sida vad som erbjuds för kommunerna då en del kommuner inte vet om vilket stöd som finns hos Länsstyrelsen Gävleborg.

Metoddiskussion

Det användes en kvalitativ ansats med intervjuer för att besvara studiens syfte och frågeställningar då detta passade bra för studiens ändamål. Personerna som medverkade i denna studie hade alla olika bakgrunder och titlar. Då alla kommunerna var i upptakten av arbetet var det svårt att hitta personer som enbart arbetade med sociala hållbarhetsfrågor. Fast det hittades en social hållbarhetsansvarig från en kommun var det svårt att kunna fokusera på frågorna som enbart handlade om social hållbarhet, då kommunerna inte hade kommit så långt i sitt arbete att de hunnit välja ut vilka mål de ska prioritera. Detta gjorde det svårt att fokusera på vilka sociala hållbarhetsmål de arbetar mot då de inte valt ut de än. Det ledde till att arbetet hade ett större fokus på Agendan som helhet än vad som var tänkt i början. Men som FN sa när de skapade Agenda 2030 var att detta är en Agenda som är odelbar och där man måste fokusera på alla dimensionerna för att kunna uppnå målen (Weitz, et al., 2018).

Att låta kommunerna välja själva vem de ville skulle representera deras kommun i detta arbete var ett val som anses ha gjort en stor nytta i denna studie eftersom det har gett en

annan bredd än om urvalet hade varit strikt och bara social hållbarhets-ansvariga hade intervjuats. Den här typen av urval har dock påverkat resultatet då det inte har blivit ett lika djupt fokus på social hållbarhet som det var tänkt innan, men som nämndes innan gav det en annan typ av bredd i arbetet. Att göra intervjuerna individuellt gav ett annat djup i arbetet än om det hade gjorts fokusgrupper, det kändes som att intervjupersonerna kunde säga vad de egentligen känner om arbetet med Agendan utan att känna att någon dömer deras åsikter. Intervjuerna gjordes via Skype eller telefon detta då intervjuerna ska ske på en plats där intervjupersonen känner sig bekväm för att besvara frågorna på bästa sätt (Gillham, 2008, s. 112). Tyvärr genomfördes inte alla intervjuer via video samtal som det först var önskad, detta berodde på att tekniska hinder uppstod under studiens gång. Gillham tar även upp vikten att intervjuaren ska vara förbered inför intervjuerna (ibid), vilket åstadkom i studien då frågorna lästes igenom innan varje intervju och intervjupersonens yrkesroll kollades upp för att vara förbered om intervjupersonen inte var så insatt gällande social hållbarhet.

Intervjuaren var neutral under intervjuernas gång för att inte överföra egna åsikter och tankar till intervjupersonen (Olsson & Sörensen, 2011, s. 136). Det reflekterades även under analysen av transkribering hur intervjuaren kan ha påverkat intervjupersonen samt att inte tolka något utan skriva ordagrant vad som nämndes under intervjuerna.

Något som kan ses som en svaghet men även som en styrka med studien är att samtliga kommuner befinner sig i en inledningsfas. En svaghet var att vissa kommuner var i en inledningsfas där de anställda själva inte riktigt visste hur de skulle arbeta med Agendan vilket ledde till att alla intervjufrågor inte kunde besvaras, att enbart fokusera på social hållbarhet var svårt i denna studie men att få möjlighet att göra detta arbete när kommunerna befinner sig i en start fas gav studien en möjlighet att se hur olika kommunerna arbetar när de ska implementera Agendan. Det var en del bortfall men resultatet gav ändå en överblick över hur läget i länet ser ut och trots att det var personer med olika titlar uppfylldes uppsatsens kriterier.

Det finns alltid ett problem gällande trovärdighet när det kommer till en kvalitativ innehållsanalys då det alltid finns en grad av tolkning samt att en text kan ha flera olika betydelser (Graneheim & Lundman, 2003). Därför skrevs transkriberingen ner och finns tillgänglig om handledaren ber om att få titta på transkriberingen. Under analysprocessen så har flera personer deltagit genom handledning och opponeringen vilket gör att risken för bias minskar och studiens trovärdighet ökar (Patton, 2015).

Slutsats

Något som har tagits upp i hela studien är vikten av att förstå att det redan arbetas med de globala målen inom kommunerna i Gävleborgs län. Målen har funnits i flera år men gått under olika titlar. Att fastna på begrepp kan hindra arbetet med Agenda 2030 att komma framåt och det är därför viktigt att man talar om för sina anställda att de redan arbetar mot ett flertal av målen för att ge de uppmuntran och lyfta fram engagemang hos de anställda. Något som var förvånande under intervjuerna var att processen att börja med Agenda 2030-arbetet tog så lång tid och för att kunna nå målen till år 2030 finns det ingen tid att vänta i flera månader på ett beslut för något som både politiker och anställda i kommunerna vet måste arbetas med. Kommunerna har ett kanonläge när det kommer till Kolada att se vilka indikatorer de måste arbeta mot, denna möjlighet fanns inte när det arbetades med Agenda 21 och millenniemålen och man bör ta till vara på det. Att först se vilka mål kommunen borde prioritera och sedan se vilket stöd det finns för de målen hos exempelvis Länsstyrelsen Gävleborg för att kommunerna ska kunna gå vidare till nästa steg i Agenda 2030-arbetet.

En forskningsfråga som man skulle kunna driva i framtida forskning är undersöka hur uppföljningsprocesser ska spegla arbeten som pågår under en längre tid. Detta skulle kunna resultera i en följeforskning där det tittas på hur Agenda 2030-arbetet förändrats under en längre tid.

Litteraturförteckning

AGENDA 2030-DELEGATIONEN, 2018. *Agenda 2030 och sverige: Världens utmaning- världens möjlighet*, Stockholm: AGENDA 2030-DELEGATIONEN.

- Beisheim, M., 2018. UN Reforms for the 2030 Agenda - Are the HLPF's Working Methods and Practices "Fit for Purpose"? *German Institute for International and Security Affairs*, 1 Oktober , p. 36.
- Betsill, M. & Bulkeley, H., 2007. Looking Back and Thinking Ahead: A Decade of Cities and Climate Change Research. *Taylor & Francis Group*, 07 December, p. 11.
- Bexell, M. & Jönsson, K., 2016. *SWEDISH RESPONSIBILITY AND THE UNITED NATIONS SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS*, Lund: Sweden, Europe: Expertgruppen för biståndsanalys.
- Björklund, M. & Paulsson, U., 2012. *Seminarieboken. 2:1 red.* Lund: Studentlitteratur AB.
- Bokliden, K. B., 2019. *SKL*. [Online]
Available at: <https://skl.se/tjanster/omskl/agenda2030/glokallasverige.27219.html>
[Använd 15 05 2019].
- Bryman, A., 2011. *Samhällsvetenskapliga metoder. 2:a red.* Spanien : Liber.
- Carant, J. B., 2017. Unheard voices: a critical discourse analysis of the Millennium Development Goals' evolution into the Sustainable Development Goals. *Taylor & Francis Journals*, 01 Januari , p. 27.
- Ekonomihandboken, 2011. *ekonomihandboken.se*. [Online]
Available at: <https://ekonomihandboken.se/globaliseringen/rika-och-fattiga-i-varlden/>
[Använd 02 04 2019].
- Finansdepartementet, 2016. *Uppdrag till statliga myndigheter att bidra med underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030*, Stockholm : Regeringen .
- FN-förbundet, 2019. *fn.se*. [Online]
Available at: <https://fn.se/glokallasverige/fragor-och-svar/>
[Använd 15 05 2019].
- Folkhälsomyndigheten, 2018. *Folkhälsoyndigheten.se*. [Online]
Available at: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/motesplats-social-hallbarhet/social-hallbarhet/>
[Använd 02 04 2019].
- Gävleborg, R., 2019. *Nulägesbild för Gävleborgs län utifrån Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling.*, Gävle: Region Gävleborg.
- Gillham, B., 2008. *Forskningsintervjun : tekniker och genomförande. 1:a red.* Lund: u.n.
- Graneheim, U. & Lundman, B., 2003. Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Education Today*, 8 oktober , p. 8.
- Gustafsson, S., Hedström , H. & Vasilev, D., 2018. *Lokala implementering av Agenda 2030 och Globala målen- en kort översikt av regioners och kommuners erfarenheter, möjligheter och utmaningar*, Linköping: Linköpings universitet .
- Ilic-Krstic, I., 2018. *THE THREE DIMENSIONS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT: ENVIRONMENT, ECONOMY AND SOCIETY*. Belgrad, ResearchGate.
- Justesen, L. & Mik-Meyer, N., 2011. *Kvalitativa metoder : från vetenskapsteori till praktik. 1 red.* Spanien: Studentlitteratur.
- Kindornay, S., Bhattacharya, D. & Higgins, K., 2016. Implementing Agenda 2030-unpacking the data revolution at country level. *Web server without geographic relation, Web server without geographic relation (org): Centre for Policy Dialogue, 2016.*, 01 06, p. 178.
- Länsstyrelsen Gävleborg, 2018. *Handlingsplan Agenda 2030*. Gävle: Länsstyrelsen.
- Lindgren, L., 2014. *Nya utvärderingssmonstret: om kvalitetsmätning i den offentliga sektorn. 2:a red.* Spanien: Studentlitteratur AB, Lund.

- Muff, K., Kapalka, A. & Dyllick, T., 2018. Moving the world into a safe space—the GAPFRAME methodology. *The International Journal of Management Education*, 01 05, p. 21.
- Olsson, H. & Sörensen, S., 2011. *Forskningsprocessen*. 3:de red. Stockholm: Liber.
- Patton, M., 2015. *Qualitative Research & Evaluation Methods*. London: SAGE.
- Pellmer, K., Wramner, B. & Wramner, H., 2015. *Grundläggande Folkhälsovetenskap*. 3:de red. Stockholm: Liber.
- Rasanathan, K. & Diaz, T., 2016. Research on health equity in the SDG era: the urgent need for greater focus on implementation. *International Journal for Equity in Health*, 09 December, p. 3.
- Raszkowski, A. & Bartniczak, B., 2019. On the Road to Sustainability: Implementation of the 2030 Agenda Sustainable Development Goals (SDG) in Poland. *MDPI*, 12 Januari, p. 19.
- Regeringskansliet, 2016. *Regeringen*. [Online]
Available at: <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/agenda-2030-for-hallbar-utveckling/>
[Använd 2 April 2019].
- RKA, 2019. *rka.nu*. [Online]
Available at:
<http://rka.nu/utbildningar/aktuellakurstillfallen/arkivkursertillfallen/analyseraagenda2030medkolada.2853.html>
[Använd 13 05 2019].
- Rockström, J. & Karlberg, L., 2010. The Quadruple Squeeze: Defining the safe operating space for freshwater use to achieve a triply green revolution in the Anthropocene. *Springer*, 08 Juni, p. 265.
- SCB, 2013. *scb.se*. [Online]
Available at: <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/priser-och-konsumtion/kopkraftspariteter/kopkraftspariteter-ppp/pong/statistiknyhet/kopkraftspariteter-20102012/>
[Använd 02 04 2019].
- SCB, 2017. *scb.se*. [Online]
Available at:
https://www.scb.se/contentassets/404caaf5c86740939115864265d2c95e/mi1303_2017a01_br_x41br1701.pdf
[Använd 14 05 2019].
- Stafford-smith, M. o.a., 2016. Integration: the key to implementing the Sustainable Development Goals. *Sustain Sci*, 6 Juni, p. 9.
- Statens offentliga utredningar, 2019. *Agenda 2030 och Sverige: Världens utmaning – världens möjlighet*, Stockholm: Regeringen.
- utredningar, S. o., 2019. *Agenda 2030 och Sverige: Världens utmaning – världens möjlighet*, Stockholm: Regeringen .
- Weitz, N., Carlsen, H., Nilsson, M. & Skånberg, K., 2018. *Towards systemic and contextual priority setting for implementing the 2030 Agenda*. 1 red. Italien: Springer.
- Vetenskapsrådet, 2018. *Etiska principer*, Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Vetenskapsrådet, 2018. *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*, Stockholm: Vetenskapsrådet.

Bilaga 1

Intervjuguide

Inledning:

- Vill du berätta lite om din utbildningsbakgrund?
- Hur länge har du arbetat i kommunen?
- Hur länge har du arbetat med Agenda 2030 frågor?
- Vilken roll har du i arbetet med Agenda 2030? (ansvarsområde, arbetsuppgifter)

Övergripande och nuläge

- Hur skulle du beskriva kommunens genomförande av Agenda 2030?
- Kan du beskriva kommunens genomförande av Agenda 2030 utifrån social hållbarhet?

Övergripande mål- och uppföljning

- Vilka mål har kommunen för social hållbarhet? (social hållbarhet definieras eventuellt)
- Hur följs målen för social hållbarhet upp i kommunen?
- Hur kopplas sociala hållbarhetsmål ihop med de övergripande målen i kommunen?
- Förekommer det någon jämförelse med andra av länets kommuner i Agenda 2030 arbetet?
(rka har nyligen tagit fram indikatorer för jämförelse)

Resurser

- Kan du beskriva vilka resurser kommunen avsatt till genomförandet av Agenda 2030?
- Behövs mer resurser för kommunens Agenda 2030 arbete? I så fall, vilka?

Kunskaper

- Hur skulle du beskriva kunskaper och kompetens om Agenda 2030 generellt i kommunen?
- Vilka kunskaps- eller kompetensinsatser har kommunen genomfört i Agenda 2030 arbetet?
- Behövs mer kunskaps- och kompetensutveckling? I så fall, vad?

Samverkan

- Kan du beskriva den interna samverkan mellan enheter i kommunen kring Agenda 2030?
- Hur skulle du beskriva den interna samverkan utifrån social hållbarhet?

- Kan du beskriva den externa samverkan kring Agenda 2030?
- Hur skulle du beskriva den externa samverkan utifrån social hållbarhet?

Kommunikation och spridning

- Hur arbetar kommunen med kommunikation och spridning av Agenda 2030?
- I Delegationen för genomförandet av Agenda 2030 delredovisning tas kommunikation upp som en viktig aspekt i måluppfyllelsen, *“För att uppnå detta krävs kommunikation som informerar, engagerar och leder till att såväl organisationer som individer agerar - att det skapas en folkrörelse kring Agenda 2030”*. Hur ser kommunen på möjligheten att bidra till denna folkrörelse genom Agenda 2030 arbetet?

Stöd

- Vilket stöd har kommunen från nationell nivå kring genomförandet av Agenda 2030? (SKL, Agenda 2030 delegationen, etc.)
- Hur skulle du beskriva Länsstyrelsens stöd till kommunen inom Agenda 2030?
- Hur skulle du beskriva Länsstyrelsens stöd till kommunen utifrån social hållbarhet?
- Skulle Länsstyrelsen kunna förbättra stödet till kommunen i genomförandet av Agenda 2030? I så fall, hur?
- Skulle Länsstyrelsen kunna förbättra stödet till kommunen utifrån social hållbarhet? I så fall, hur?

Övrigt

- Är det något ytterligare du skulle vilja säga eller berätta?

Bilaga 2

Informationsbrev

Hej!

Mitt namn är Jonathan Kumi och jag studerar till Folkhälsostrateg mot hållbar utveckling på Högskolan i Gävle. Jag håller just nu på att skriva på mitt examensarbete som handlar om Agenda 2030-arbetet i Gävleborgs län med fokus på social hållbarhet. Syftet med mitt examensarbete är att kartlägga hur långt kommunerna har kommit med Agenda 2030-arbetet samt att undersöka vilka stödbehov kommunerna i länet har. Anledningen till att jag har valt att fokusera på Agenda 2030-arbetet i Gävleborgs län är att efter ett samtal med Länsstyrelsen Gävleborg så insåg jag att detta är något som måste arbetas vidare med för att uppnå målen till år 2030.

Då jag vill kartlägga hur läget ser ut i Gävleborgs län så är målet att intervjua en person från varje kommun i länet som arbetar med Agenda 2030-frågorna. Under intervjun så kommer jag att följa en intervjuguide med öppna frågor och intervjun kommer att ta ungefär 45–55 minuter och kommer att spelas in för att jag ska kunna transkribera materialet.

Det är frivilligt och kommer att följa de etiska aspekterna före och efter intervjuerna. Denna examensuppgift kommer att publiceras i DiVA-databasen där alla kan ha tillgång till den. De fyra etiska aspekterna som vetenskapsrådet har tagit fram för intervjuer kommer att följas och dessa är: informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet.

All information som kommer in under intervjuernas gång kommer att behandlas konfidentiellt. Namn och personlig information kommer att koda i uppsatsen. Jag garanterar även att informationen jag får in under intervjuerna bara kommer att användas i studiesyfte.

Det är även viktigt att påpeka att denna uppsats inte går ut på att hänga ut någon kommun gällande hur långt man har kommit med Agenda 2030-arbetet utan syftet är att få en överblick över hur det ser ut i länet för att sedan kunna ge underlägget till exempelvis Länsstyrelsen för att de ska kunna få en större överblick över vad som måste förbättras och hur det ser ut i de olika länen.

Om du har några frågor eller funderingar så kan du nå mig på:

Mail:

Telefon:

Tack på förhand!

Med vänliga hälsningar: Jonathan Kumi

Bilaga 3

Samtyckesbrev

Samtyckesbrev

Genom att skriva på detta papper ger du ditt samtycke att Jonathan Kumi, studerande på Högskolan i Gävle, rätt att använda den informationen som under intervjun för att undersöka hur långt kommunerna har kommit i Agenda 2030-strategier gällande social hållbarhet samt att undersöka vilket stödbehov kommunerna har för att komma vidare med arbetet.

Medgivande

Jag har anammat informationen kring denna studie och är insatt i hur den ska utföras samt tiden som måste avläggas.

- Jag vet att denna studie inte är påtvingad och vid eget bevåg har möjlighet att avsluta mitt deltagande utan förklaring.
- Jag har tagit del av studiens syfte.
- Jag ger även samtycke till lagring och bearbetning av den information som har framkommit under intervjun.

Detta medgivande ges av mig förutsatt att endast den student och den handledare som är knutna till studien är de som kommer att ta del av insamlat material.

Gävle den april, 2019

.....

Namnsteckning

.....

Namnförtydligande